

บทที่ 3

สภาพปัจจุบันของการจัดการขยะมูลฝอย

การจัดการขยะมูลฝอยในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 แห่ง ซึ่งมีการใช้พื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอยร่วมกัน ได้แก่ เทศบาลตำบลในเมือง อบต.ในเมือง และ อบต.บ้านหม้อ ปัจจุบันใช้วิธีการกำจัดแบบเทกองกลางแจ้ง (open dump) ในพื้นที่ของ อบต.ในเมืองพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ คณะผู้วิจัยในลงพื้นที่ศึกษาโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ (interview) และการบันทึกด้วยการถ่ายภาพ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาจากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลได้ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

3.1 การบริหารจัดการขยะมูลฝอย

จากการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 แห่ง พบว่าพื้นที่ดังกล่าวมีดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการปัญหาขยะมูลฝอยคล้ายคลึงกัน โดยเทศบาลตำบลในเมืองมีการจ้างพนักงานประจำและชั่วคราวในการดำเนินการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย มีพนักงานขับรถจำนวน 1 คน เป็นพนักงานประจำ อัตราค่าจ้าง 11,700 บาท/เดือน พนักงานเก็บขน 4 คน เป็นพนักงานชั่วคราว อัตราค่าจ้าง 6,580 บาท/เดือน และพนักงานกวาด 2 คน เป็นพนักงานชั่วคราว อัตราค่าจ้าง 4,500 บาท/เดือน สำหรับ อบต.ในเมืองพิชัย และ อบต.บ้านหม้อ ใช้วิธีจัดสรรงบประมาณในการจ้างเหมาภาคเอกชนเพื่อจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เป็นรายเดือน โดย อบต.ในเมืองพิชัยจัดสรรงบประมาณในการจ้างเหมา 14,000 บาท/เดือน และจากการสอบถามผู้รับเหมา พบว่าในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยประกอบด้วย พนักงานขับรถ 1 คน และพนักงานเก็บขนขยะจำนวน 3 คน นอกจากนี้ยังมีการจ้างพนักงานกวาดขยะมูลฝอยในบริเวณตลาดนัดที่เปิดทุกวันอังคารของแต่ละสัปดาห์ จำนวน 2 คน ด้วยอัตราค่าจ้าง 600 บาท/คน/เดือน ซึ่งค่าจ้างในส่วนนี้ของพนักงานกวาดขยะมูลฝอยนี้ได้มาจากการจัดสรรเงินส่วนหนึ่งจากการเก็บค่าเช่าพื้นที่ในการค้าขาย โดยจะเก็บค่าเช่าประมาณ 5-10 บาท/ร้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่ของร้านค้า ส่วนการดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยใน อบต.บ้านหม้อ ได้มีการจัดสรรงบประมาณในการจ้างเหมา 13,500 บาท/เดือน โดยผู้รับเหมาจะมีเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการจัดการขยะจำนวน 3 คน ประกอบด้วยพนักงานขับรถ 1 คน และพนักงานเก็บขนขยะ 2 คน

สำหรับการจัดการในพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบเทกองกลางแจ้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 แห่ง ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ อบต.ในเมืองพิชัย พบว่าเป็นพื้นที่ของเทศบาลตำบลในเมือง ซึ่งซื้อมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 เนื่องจากเทศบาลตำบลในเมืองมีพื้นที่จำกัด ไม่สามารถหาพื้นที่กำจัดขยะในบริเวณพื้นที่ปกครองของตนเองได้ หลังการจัดซื้อได้ทำการขุดบ่อจำนวน 2 บ่อในพื้นที่เพื่อให้พื้นที่ดังกล่าวสามารถใช้

เพื่อการกำจัดขยะแบบเทกองให้ได้ปริมาณความจุมากที่สุด ต่อมา อบต.ในเมือง และ อบต.บ้านหม้อ ได้มาขอร่วมใช้พื้นที่ดังกล่าวเพื่อกำจัดขยะมูลฝอย โดยได้มีการกำหนดโซนของการทิ้งในบริเวณพื้นที่เทกอง แต่จากการลงพื้นที่สังเกตพบว่าพนักงานขับรถส่วนใหญ่ของทั้ง 3 อบต. จะไม่ได้ทิ้งขยะตามโซนที่กำหนด การเทกองขยะมูลฝอยในพื้นที่กำจัดขยะโดยรถขนขยะของแต่ละอบต. สามารถเทกองได้แค่บริเวณขอบถนนรอบบ่อ เทศบาลตำบลในเมืองในฐานะผู้ดูแลและบริหารจัดการพื้นที่กำจัดขยะจึงต้องมีการจัดจ้างรถแบ็คโฮล์เพื่อเข้ามาเกลี่ยขยะที่อยู่บริเวณขอบถนนลงบ่อทิ้งขยะเพื่อไม่ให้ขยะล้นพื้นที่และขยะมูลฝอยจัดวางทางเดินของรถขนขยะเป็นประจำทุกเดือน โดยงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการส่วนนี้ได้มาจากการสนับสนุนเงินงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 แห่ง คือ เทศบาลตำบลในเมืองจะจัดสรรงบประมาณเป็นจำนวนเงิน 120,000 บาท/ปี อบต.ในเมืองพิชัย และอบต.บ้านหม้อ จะจัดงบประมาณเป็นจำนวนเงินแต่ละ 60,000 บาท/ปี รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 240,000 บาท/ปี หรือ 20,000 บาท/เดือน จากการศึกษาพบว่ารายได้จากการจัดเก็บค่าบริการเก็บขนขยะมูลฝอยจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลในเมืองสามารถจัดเก็บได้ครึ่งหนึ่งของรายจ่ายทั้งหมด ในขณะที่อบต.ในเมือง และอบต.บ้านหม้อสามารถจัดเก็บได้เพียง 1 ใน 3 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ทำให้อบต. ทั้ง 3 แห่ง ต้องจัดสรรงบประมาณแผ่นดินมาใช้เพื่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของแต่ละอบต. เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.2 ระบบรวบรวมขยะมูลฝอย

รูปแบบของระบบรวบรวมขยะมูลฝอยในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 แห่ง มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เมื่อพิจารณาจากระบบถังรองรับขยะมูลฝอย การวางเส้นทางและวิธีการเก็บขนขยะมูลฝอย และระบบการกำจัดขยะมูลฝอย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.1 ระบบถังรองรับขยะมูลฝอย

จากการสำรวจการให้บริการเก็บรวบรวมและภาชนะรองรับขยะมูลฝอย พบว่าในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 แห่ง มีการใช้ถังรองรับขยะมูลฝอยระบบถังใบเดียว (One Can System) ในการรองรับขยะมูลฝอยโดยไม่มีการแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้ง ทั้งนี้เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยของพนักงาน แต่การทิ้งขยะมูลฝอยแบบรวมในถังใบเดียวทำให้ขยะมูลฝอยปะปนและปนเปื้อนรวมกัน ขยะรีไซเคิลที่รวมอยู่ในถังจึงสกปรกและมีมูลค่าต่ำลง ซึ่งหากต้องการแยกขยะรีไซเคิลเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์จึงจำเป็นต้องจ้างแรงงานคัดแยกและทำความสะอาดก่อน ทำให้ไม่คุ้มค่าในการที่จะรีไซเคิล ดังนั้นหากมีการณรงค์ให้ประชาชนทำการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้ง นอกจากจะช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอย และสามารถเลือกวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับชนิดของขยะแต่ละประเภทได้แล้ว ยังสามารถลดต้นทุนในการกำจัด และทำให้ชุมชนสะอาดได้อีกด้วย สอดคล้องกับการศึกษา

ของ สุกโขภ ทิริยะสกุล และคณะ (มปป.) ที่พบว่า การแยกขยะก่อนให้เกิดผลประโยชน์อย่างมหาศาล คือ สามารถลดปริมาณขยะลงได้ เพราะเมื่อแยกวัสดุส่วนที่ยังมีประโยชน์ เช่น แก้ว กระดาษ โลหะ พลาสติก ฯลฯ ออกไป ก็จะเหลือปริมาณขยะจริงที่จำเป็นต้องกำจัดหรือทำลายน้อยลง สามารถประหยัดงบประมาณในการเก็บขนและกำจัดหรือทำลายขยะ

จากการสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 แห่งเกี่ยวกับการดำเนินการคัดแยกขยะก่อนทิ้งลงสู่ถังรองรับขยะ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีแรงจูงใจในการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เนื่องจากระบบถังรองรับขยะเป็นแบบถังเดียว และรถที่เก็บขนขยะก็เป็นแบบรวม โดยส่วนใหญ่คิดว่าแม้ว่าจะมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งแต่ขยะก็ยังคงจะปะปนกันอยู่ดีเมื่อถูกรวบรวมในรถเก็บขนขยะ ดังนั้นการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับไปใช้ใหม่จึงมีเพียงเจ้าหน้าที่ประจำรถขยะที่จะแยกเฉพาะขยะที่ขายได้ และสามารถแยกได้สะดวก เช่น ขวดแก้ว ขวดพลาสติก และกล่องกระดาษ แยกใส่กระสอบเพื่อรวบรวมไว้ขาย

เมื่อพิจารณาลักษณะและการวางถังรองรับขยะมูลฝอยในแต่ละพื้นที่ พบว่าเทศบาลตำบลในเมืองมีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยโดยการจัดวางถังรองรับขยะมูลฝอยไว้บริการตามจุดต่างๆ ภายในชุมชนตลอดเส้นทางเก็บขนของเทศบาล ซึ่งประเภทของถังรองรับขยะมูลฝอยที่ใช้ในพื้นที่ ได้แก่ ถังพลาสติกขนาดบรรจุ 200 ลิตร และ 100 ลิตร (ภาพที่ 3-1) นอกจากถังรองรับขยะที่ทางเทศบาลจัดวางไว้ให้แล้วยังมีภาชนะที่ประชาชนนำมาวางไว้เองเป็นบางส่วนด้วย (ภาพที่ 3-2) ความถี่ของการวางถังรองรับขยะมูลฝอยในพื้นที่เทศบาลส่วนใหญ่ใช้อัตรา 1 ถัง/หลังคาเรือน ในส่วนของเขตพื้นที่ย่านการค้าจะมีการวางถังรองรับขยะมูลฝอยในอัตรา 1-2 ถัง/หลังคาเรือน สำหรับในบริเวณพื้นที่ตลาดจะมีถังรองรับขยะมูลฝอยอยู่ตามจุดใหญ่ๆ ประมาณ 5-6 ถัง เพื่อให้เพียงพอต่อปริมาณของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น โดยพ่อค้าแม่ค้าในตลาดจะทำการจัดเก็บขยะมูลฝอยใส่ในภาชนะ เช่น ตะกร้า เข่ง ถุงพลาสติก หรือถุงดำ เพื่อรวบรวมนำไปทิ้งในถังรองรับขยะมูลฝอยที่จัดตั้งไว้เพื่อให้พนักงานเก็บขนขยะมาเก็บรวบรวมไปกำจัดต่อไป

ในเขตพื้นที่ อบต. ในเมืองพิชัย ได้มีการจัดวางถังเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยเช่นเดียวกับเทศบาลตำบลในเมือง แต่ใช้ถังรองรับขยะมูลฝอยประเภทถังยาง ขนาดบรรจุ 50 ลิตร (ภาพที่ 3-3) โดยความถี่ของการวางถังรองรับขยะมูลฝอยจะใช้อัตรา 1 ถัง/หลังคาเรือน แต่ถ้าเป็นร้านค้าจะใช้อัตรา 1-2 ถัง/หลังคาเรือน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของร้านค้าและปริมาณของขยะมูลฝอยของร้านค้านั้นๆ ส่วนในบริเวณตลาดจะมีรูปแบบการตั้งถังรองรับขยะมูลฝอยด้วยการกำหนดจุดทิ้งขยะมูลฝอยเพียงจุดเดียวที่สะดวกต่อการรวบรวมและเก็บขนของพนักงาน ซึ่งจะวางถังรองรับขยะมูลฝอยไว้ประมาณ 5 ถัง

สำหรับ อบต. บ้านหม้อ มีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยด้วยการจัดวางถังรองรับขยะมูลฝอยไว้บริการตามจุดต่างๆ ภายในชุมชนตามเส้นทางเก็บขน โดยใช้ถังรองรับขยะมูลฝอยประเภทเป็นถังพลาสติก

ขนาดบรรจุ 200 ลิตร และ 100 ลิตร และถังยาง ขนาดบรรจุ 50 ลิตร (ภาพที่ 3-4) ซึ่งความถี่ของการวางถังรองรับขยะมูลฝอยจะใช้อัตรา 1 ถัง/3 หลังคาเรือน เนื่องจากปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมีจำนวนไม่มากนัก และประชาชนส่วนหนึ่งมีการกำจัดขยะมูลฝอยด้วยตนเองโดยการเผา ฝังกลบ หรือทิ้งตามธรรมชาติ ในส่วนของตลาดได้ใช้รูปแบบการตั้งถังรองรับขยะมูลฝอยเช่นเดียวกับการวางถังของเทศบาลตำบลในเมืองและ อบต.ในเมืองพิชัย (ภาพที่ 3-5)

ถังพลาสติกขนาด 200 ลิตร

ถังพลาสติกขนาด 100 ลิตร

ภาพที่ 3-1 ลักษณะและประเภทถังรองรับขยะมูลฝอยที่ใช้ในเขตเทศบาลตำบลในเมืองพิชัย

ภาพที่ 3-2 การรวบรวมขยะมูลฝอยสำหรับบ้านที่ไม่มีถังรองรับขยะในทางเทศบาลตำบลในเมืองพิชัย

ภาพที่ 3-3 ลักษณะและประเภทถังรองรับขยะมูลฝอยที่ใช้ในเขต อบต. ในเมืองพิชัย

ถังพลาสติกขนาด 200 ลิตร

ถังพลาสติกขนาด 100 ลิตร

ถังยางขนาด 50 ลิตร

ภาพที่ 3-4 ลักษณะและประเภทถังรองรับขยะมูลฝอยที่ใช้ในเขต อบต.บ้านหม้อ

ภาพที่ 3-5 ลักษณะการวางถังรองรับขยะมูลฝอยบริเวณตลาดของ อบต.บ้านหม้อ

3.2.2 วิธีการและเส้นทางเก็บขนขยะมูลฝอย

1) วิธีการเก็บขนขยะมูลฝอยของรถเก็บขน

จากการสำรวจวิธีการเก็บขนขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 3 แห่ง พบว่า มีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยจากภาชนะรวบรวมขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย ในเขตพื้นที่ที่รับบริการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือจากภาชนะที่แต่ละครัวเรือนนำมาวางไว้ตามจุดรวมขยะหรือหน้าบ้าน รวมทั้งจุดรวมขยะของตลาด อาคารพาณิชย์ ศูนย์การค้า โรงเรียน โรงพยาบาล และสถานที่ราชการต่างๆ เพื่อรอการขนถ่ายขยะ รถเก็บขนขยะมูลฝอยของแต่ละพื้นที่ที่มีการเก็บขนขยะมูลฝอย วันละ 1 ครั้งโดยเทศบาลตำบลในเมือง ทำการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยได้เฉลี่ยประมาณ 2.4 ตัน/วัน สำหรับพื้นที่ อบต.ในเมืองพิชัย และ อบต.บ้านหม้อ ทำการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยได้เฉลี่ยแห่งละประมาณ 1 ตัน/วัน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง มีรถเก็บขนขยะมูลฝอยประเภทอัดท้าย จำนวนแห่งละ 1 คัน รถเก็บขนขยะมีขนาดบรรจุ 10 คิว ลักษณะของรถมีความเหมาะสมสำหรับเก็บขนขยะมูลฝอยและอยู่ในสภาพที่ดี (ภาพที่ 3-6) สำหรับ อบต.บ้านหม้อ จะมีรถเก็บขนขยะขนาดเล็กอีก 1 คัน ซึ่งดัดแปลงมาจากรถกระบะเพื่อใช้เก็บขนขยะในตรอกหรือซอยที่มีขนาดเล็กในกรณีที่รถเก็บขนขยะขนาดใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงได้ รถเก็บขนขยะมูลฝอยของอปท. ทั้ง 3 มีลักษณะปิดมิดชิดทำให้ไม่เกิดการฟุ้งกระจายหรือร่วงหล่นของขยะมูลฝอยระหว่างการขนส่ง อีกทั้งยังมีอ่างรับน้ำขยะใต้ท้องรถซึ่งช่วยป้องกันน้ำชะขยะไหลและรั่วซึมระหว่างทาง แต่รถขยะประเภทนี้ไม่สามารถแยกขยะแต่ละประเภทได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่แยกส่วนเพื่อเก็บขยะ ทำให้ขยะที่นำมาทิ้งถึงแม้จะมีการแยกขยะแล้ว แต่เมื่อถูกเก็บรวบรวมใส่ในรถก็จะปะปนกัน ดังนั้นเพื่อให้การกำจัดขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นจึงควรมีการปรับปรุงรูปแบบของรถเก็บขนขยะให้สามารถแยกประเภทของขยะระหว่างการเก็บขนไปกำจัด ณ แหล่งกำจัดขยะมูลฝอยได้

รถเก็บขนขยะเทศบาลตำบลในเมือง

รถเก็บขนขยะ อบต.ตำบลในเมือง

รถเก็บขนขยะอบต.บ้านหม้อ

ภาพที่ 3-6 ประเภทของรถเก็บขนขยะมูลฝอยที่ใช้ในการรวบรวมขยะไปทิ้งที่บ่อขยะ

2) เส้นทางรถเก็บขนของรถเก็บขนขยะมูลฝอย

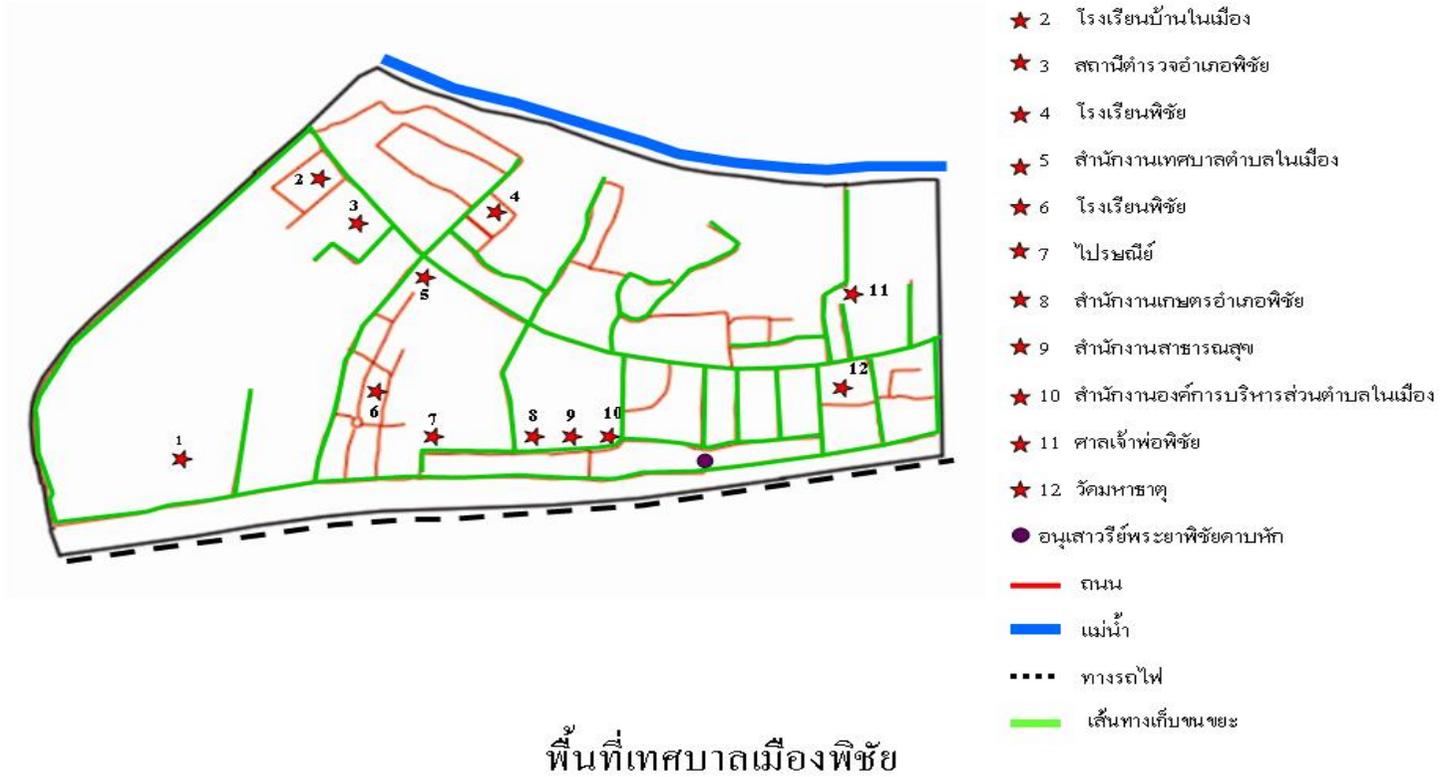
การเก็บขนขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลในเมืองจะดำเนินการเก็บขนขยะมูลฝอยทุกวันในช่วงเวลา 7.30 – 14.00 น. โดยจะเลือกพื้นที่ทำการเก็บขนขยะมูลฝอยให้เหมาะสมกับช่วงเวลาความหนาแน่นของการจราจรและเพื่อให้เกิดความรวดเร็วและสะดวกในการเก็บขน ซึ่งเส้นทางในการเก็บขนขยะมูลฝอยจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ เส้นทางรถเก็บขนขยะมูลฝอยสำหรับวันจันทร์ถึงศุกร์ และเส้นทางรถเก็บขนขยะมูลฝอยสำหรับวันเสาร์และอาทิตย์ ดังแสดงในภาพที่ 3-7 และ 3-8 เนื่องจากในเขตเทศบาลตำบลในเมืองประกอบด้วยส่วนราชการ ห้างร้าน และตลาด เป็นส่วนใหญ่ ทำให้วันจันทร์ถึงศุกร์เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดในเขตเทศบาลตำบลในเมือง เส้นทางรถเก็บขนขยะมูลฝอยในช่วงวันดังกล่าวจึงต้องครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ แต่ในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ พื้นที่จัดเก็บจะเหลือเพียงพื้นที่บริเวณตลาดและแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ คิดเป็น 50 เปอร์เซ็นต์

สำหรับเส้นทางรถเก็บขนขยะมูลฝอยของ อบต.ในเมืองพิชัยจะมีการวางแผนเส้นทางในการเก็บขนขยะมูลฝอยโดยพนักงานเก็บขนขยะเอง โดยอาศัยหลักความสะดวกและรวดเร็วในการเก็บขน และไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน การเก็บขนขยะมูลฝอยจะดำเนินการในช่วงเวลา 7.00 -13.30 น. ตั้งแต่วันอาทิตย์-วันศุกร์ และงดเก็บขนขยะมูลฝอยในวันเสาร์ การเลือกตำแหน่งหรือพื้นที่เก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแต่ละวันขึ้นอยู่กับปริมาณการตกค้างของขยะมูลฝอยในแต่ละพื้นที่ ซึ่งภายในระยะเวลาดำเนินการ 1 อาทิตย์ จะสามารถเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยได้ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด แผนที่แสดงเส้นทางรถเก็บขนขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ อบต.ในเมือง แสดงในภาพที่ 3-7 ถึง 3-14

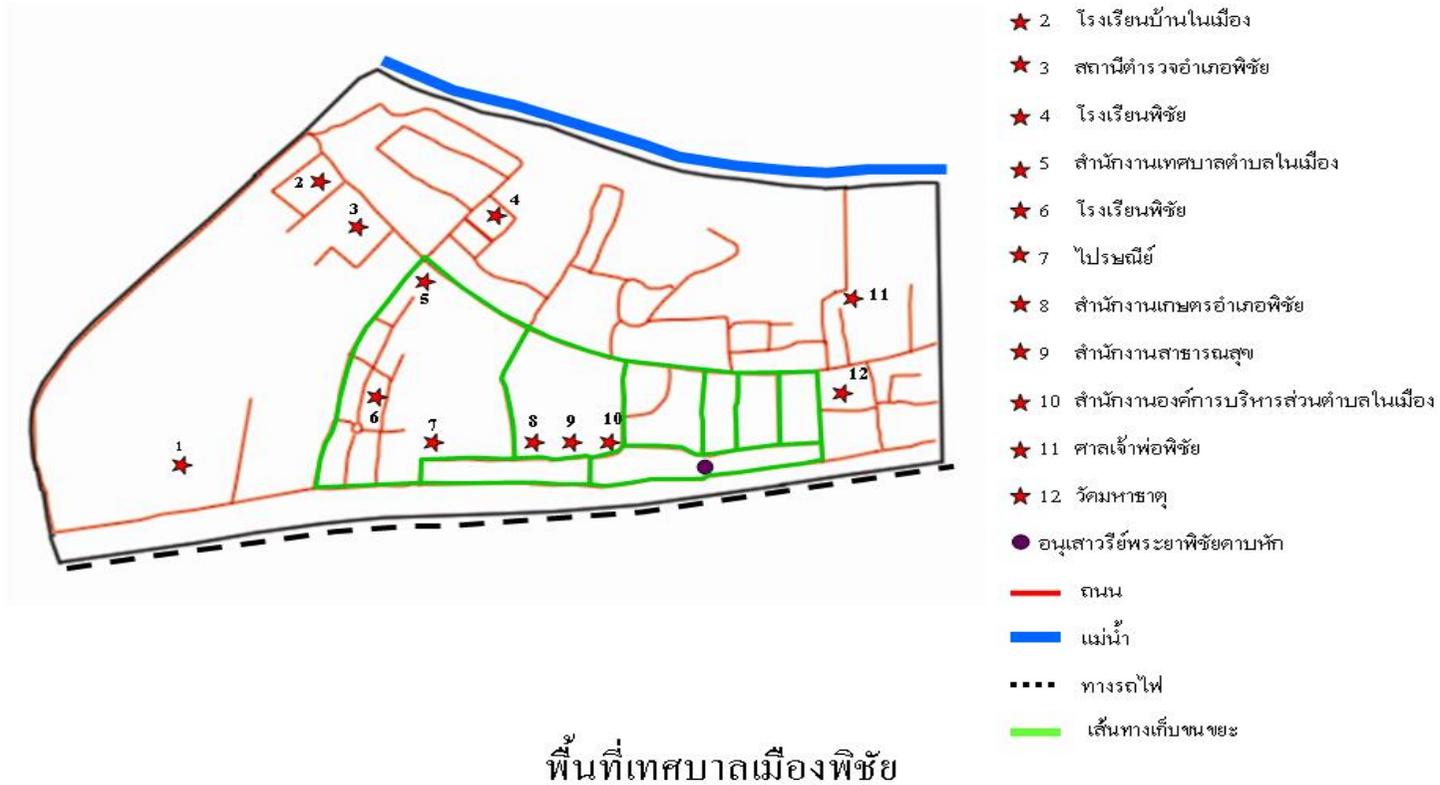
ในส่วนในพื้นที่ อบต.บ้านหม้อ พนักงานเก็บขนขยะมูลฝอยจะดำเนินการในช่วงเวลา 5.00-10.00 น. โดยจะมีการวางแผนเส้นทางรถเก็บรวบรวมขยะและนำไปกำจัดด้วยการแบ่งเส้นทางรถเก็บขนขยะในแต่ละวันเฉลี่ยให้ได้ปริมาณขยะมูลฝอยที่ขนส่งไม่เกิน 1 รอบของการขนส่ง ภายในหนึ่งสัปดาห์พนักงานจะสามารถเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยได้ครอบคลุมทั้งพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด จากการสังเกตผู้วิจัยพบว่า ในเขต อบต.บ้านหม้อจะพบขยะตกค้างในบางพื้นที่ซึ่งมีสาเหตุมาจากการหยุดการเก็บขนขยะอาทิตย์ละ 1 วัน และในตารางเส้นทางรถเดินรถเก็บขนขยะมูลฝอยใน 1 อาทิตย์ มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนจุดเก็บขยะมูลฝอยแตกต่างกันไป ดังนั้นในแต่ละจุดจึงมีรถขนขยะมาทำการเก็บขนขยะเพียงอาทิตย์ละ 1-2 ครั้งเท่านั้น แผนที่แสดงเส้นทางรถเก็บขนขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ อบต.บ้านหม้อ แสดงในภาพที่ 3-15 ถึง 3-21

ดังนั้น อปท. ทั้ง 3 จึงควรมีมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยให้ครอบคลุมพื้นที่บริการเพื่อลดปัญหาขยะมูลฝอยตกค้าง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน โดยทั่วไปประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง อาทิ ปริมาณขยะมูลฝอย การจราจร เส้นทางเก็บขน ระยะทางเก็บขน รวมถึงพฤติกรรมกรเก็บขน เช่น การคัดแยกขยะมูลฝอย การใช้เครื่องทุ่นแรง เป็นต้น (สุวิสาข์ วีระกเสนีย์, 2553)

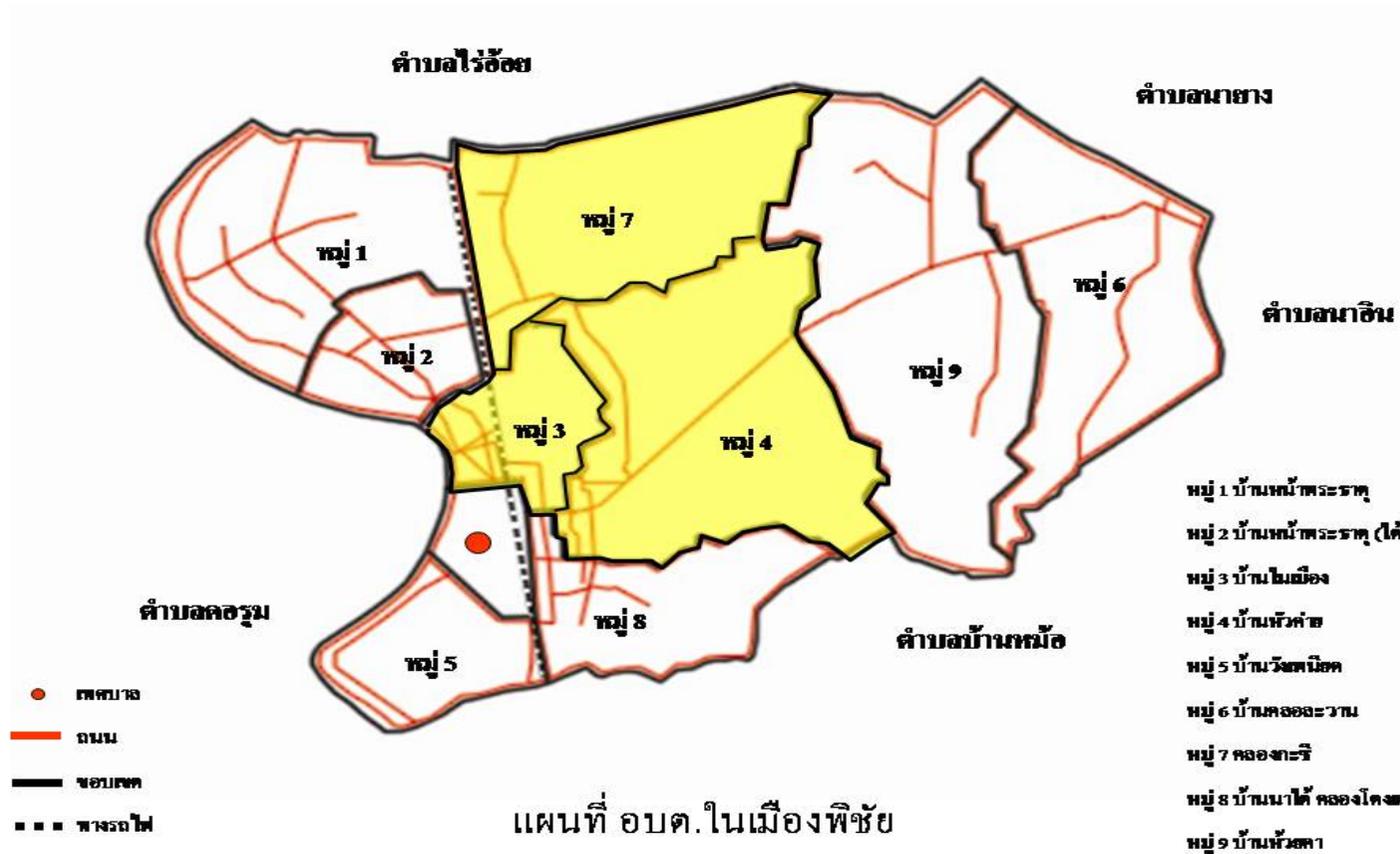
การขนส่งขยะมูลฝอยเข้าไปในพื้นที่กำจัดขยะมักเกิดปัญหาการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองในฤดูแล้ง เนื่องจากถนนทางเข้าเป็นถนนดินและไม่มีการฉีดน้ำบนถนนก่อนการเข้า-ออกของรถขยะก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง อีกทั้งในฤดูฝนถนนดินซึ่งมีลักษณะเป็นหลุมเป็นบ่อทำให้การเดินทางเข้า-ออกพื้นที่ของรถขนขยะมูลฝอยเป็นไปด้วยความยากลำบาก รวมถึงปัญหาดินติดล้อรถขนขยะส่งผลให้เกิดปัญหาถนนลื่นและสกปรก ดังนั้นเพื่อให้การขนส่งมีประสิทธิภาพมากขึ้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการปรับปรุงสภาพถนนให้ดีขึ้น

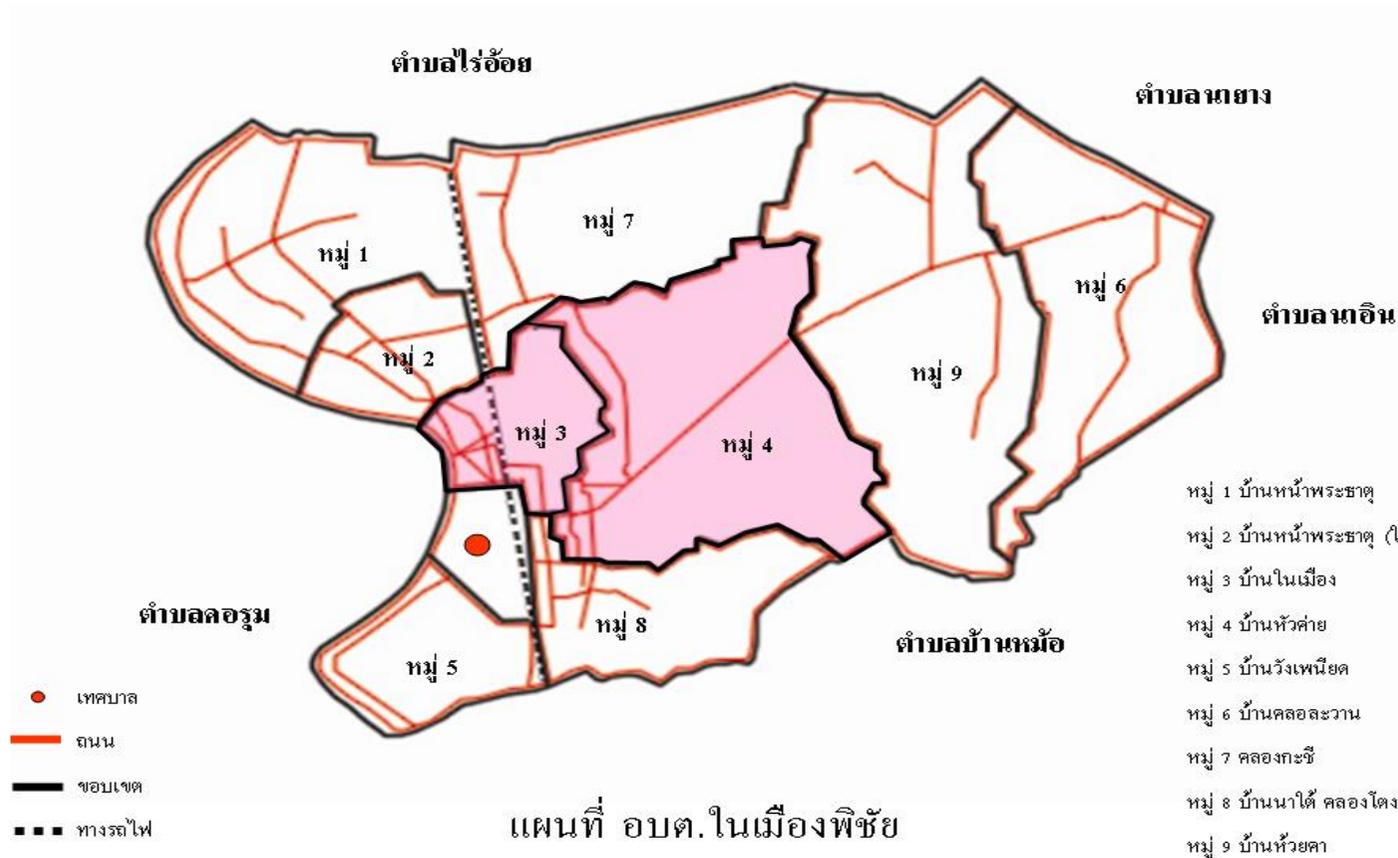
ภาพที่ 3-7 แผนที่แสดงเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลในเมืองสำหรับวันจันทร์ถึงศุกร์

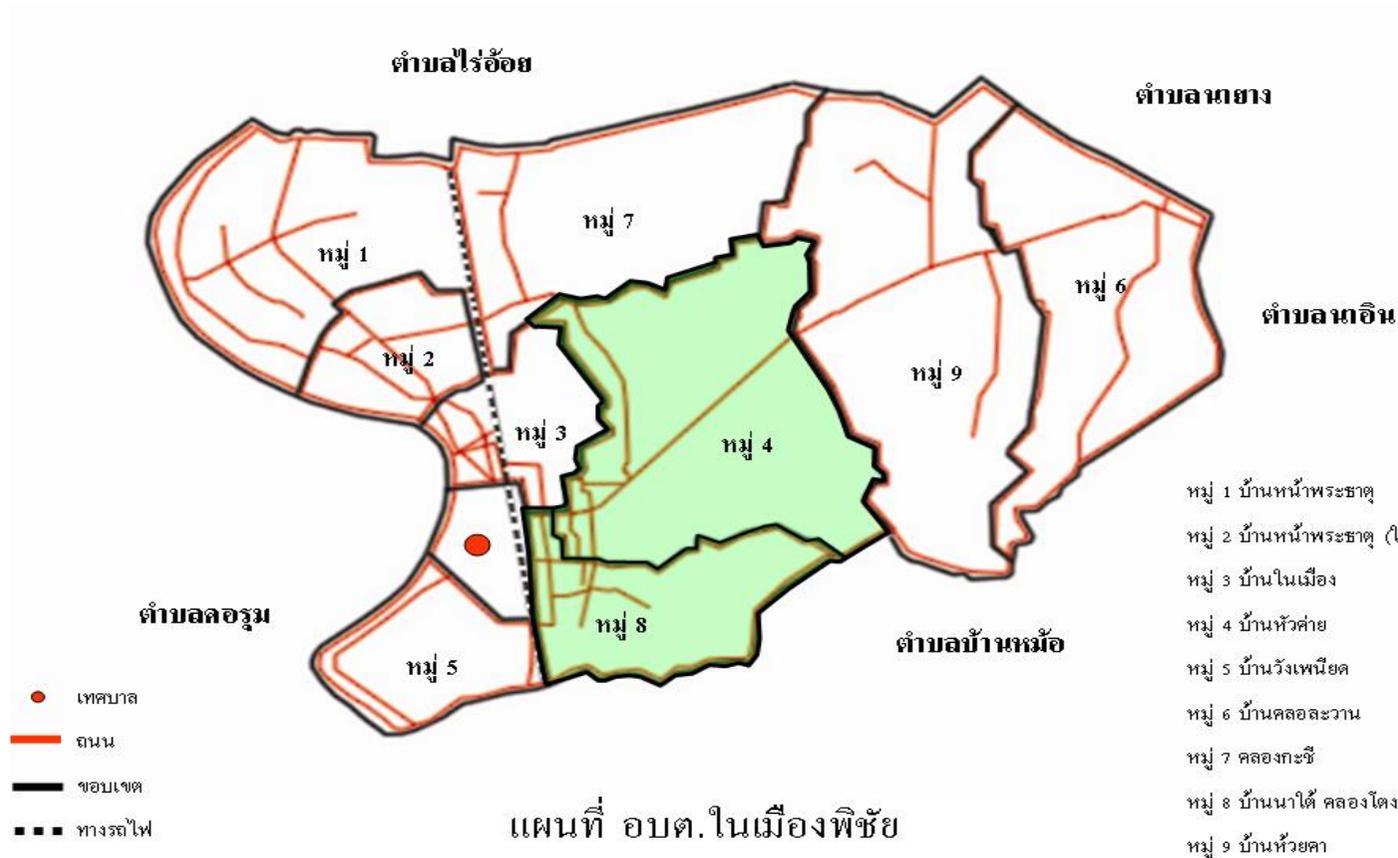
ภาพที่ 3-8 แผนที่แสดงเส้นทางการเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลในเมืองสำหรับวันเสาร์และวันอาทิตย์

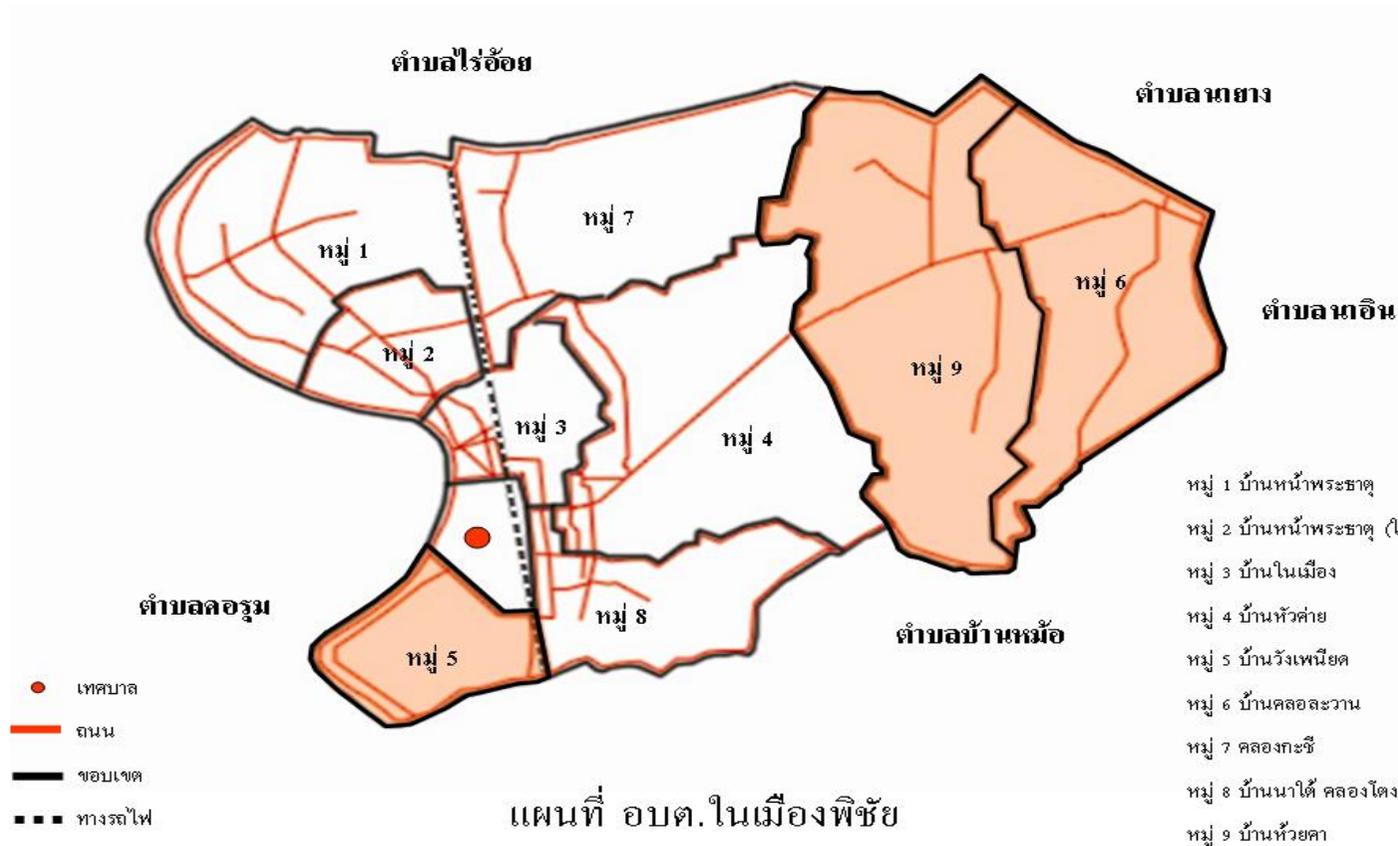
ภาพที่ 3-9 แผนที่แสดงเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยของ อบต. ในเมือง สำหรับวันจันทร์

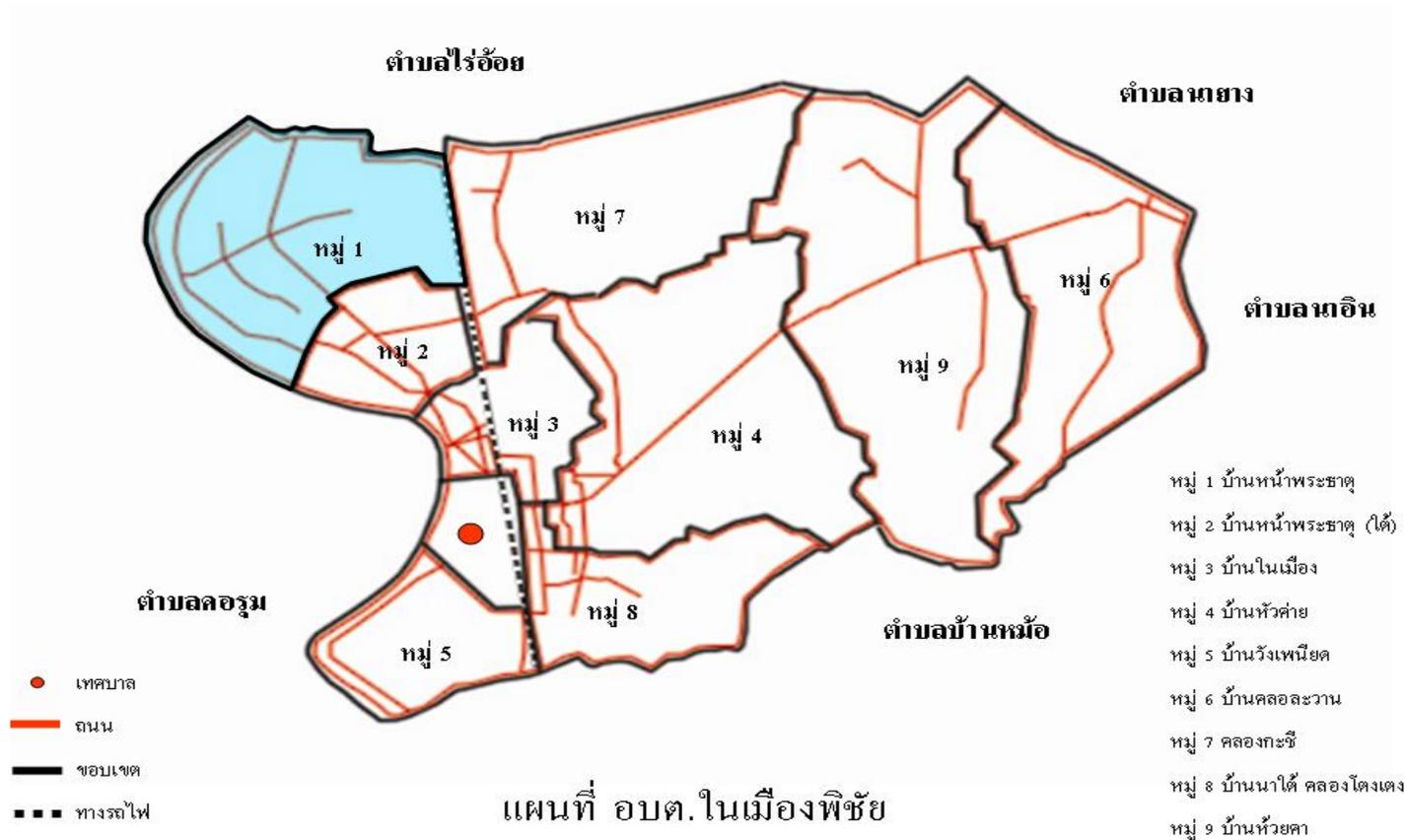
ภาพที่ 3-10 แผนที่แสดงเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยของ อบต.ในเมือง สำหรับวันอังคาร

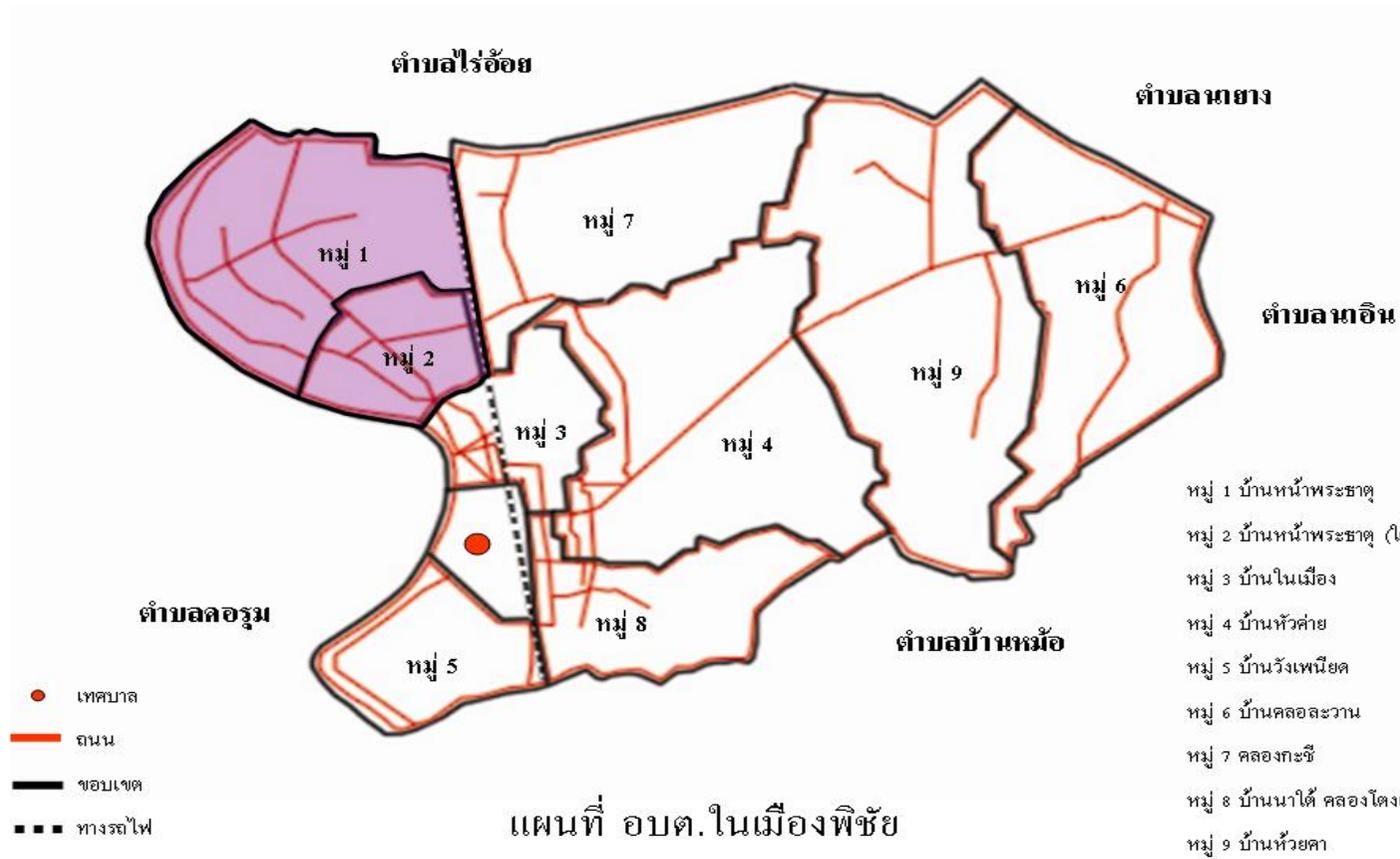
ภาพที่ 3-11 แผนที่แสดงเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยของ อบต.ในเมือง สำหรับวันพุธ

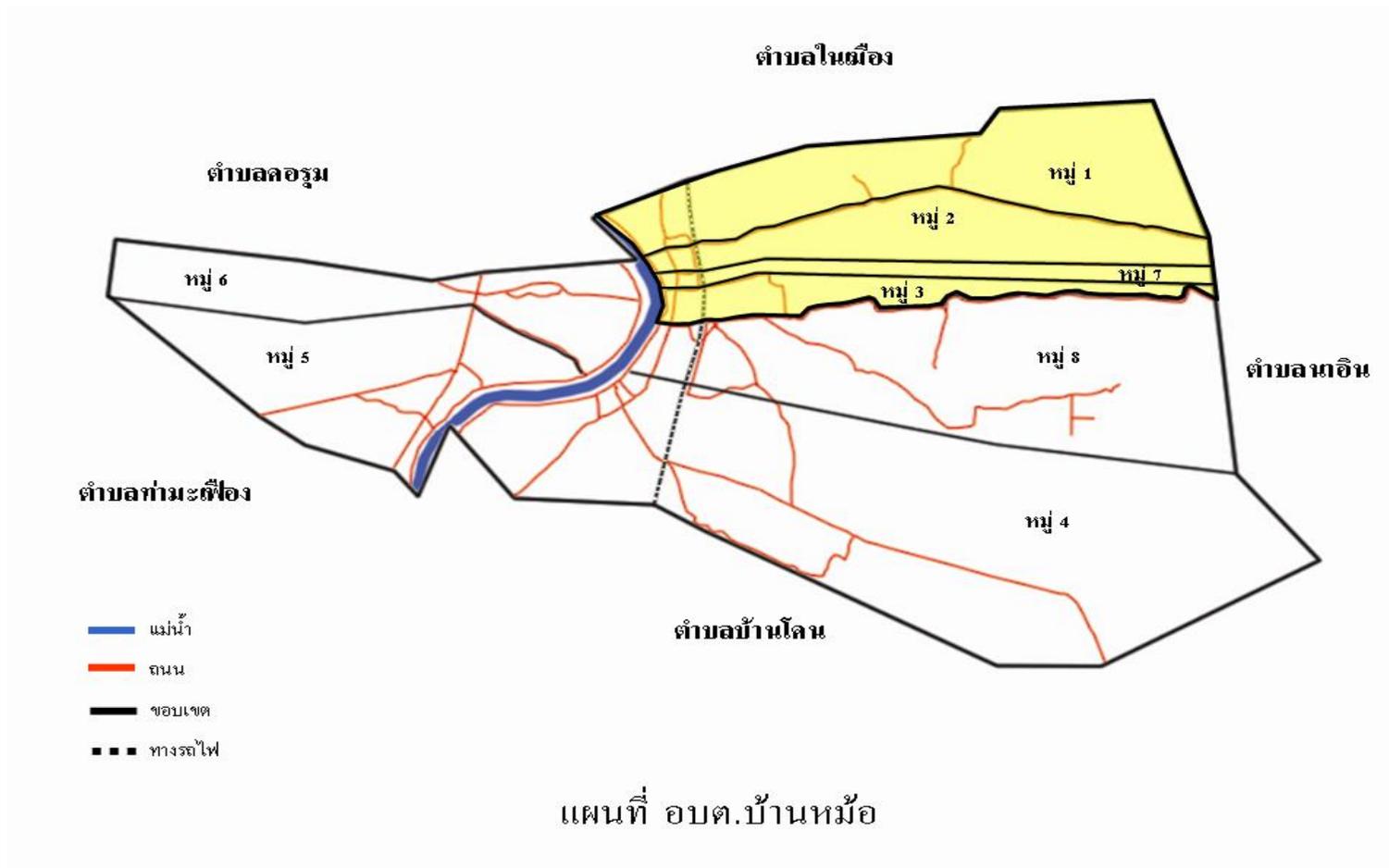
ภาพที่ 3-12 แผนที่แสดงเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยของ อบต.ในเมือง สำหรับวันพฤหัสบดี

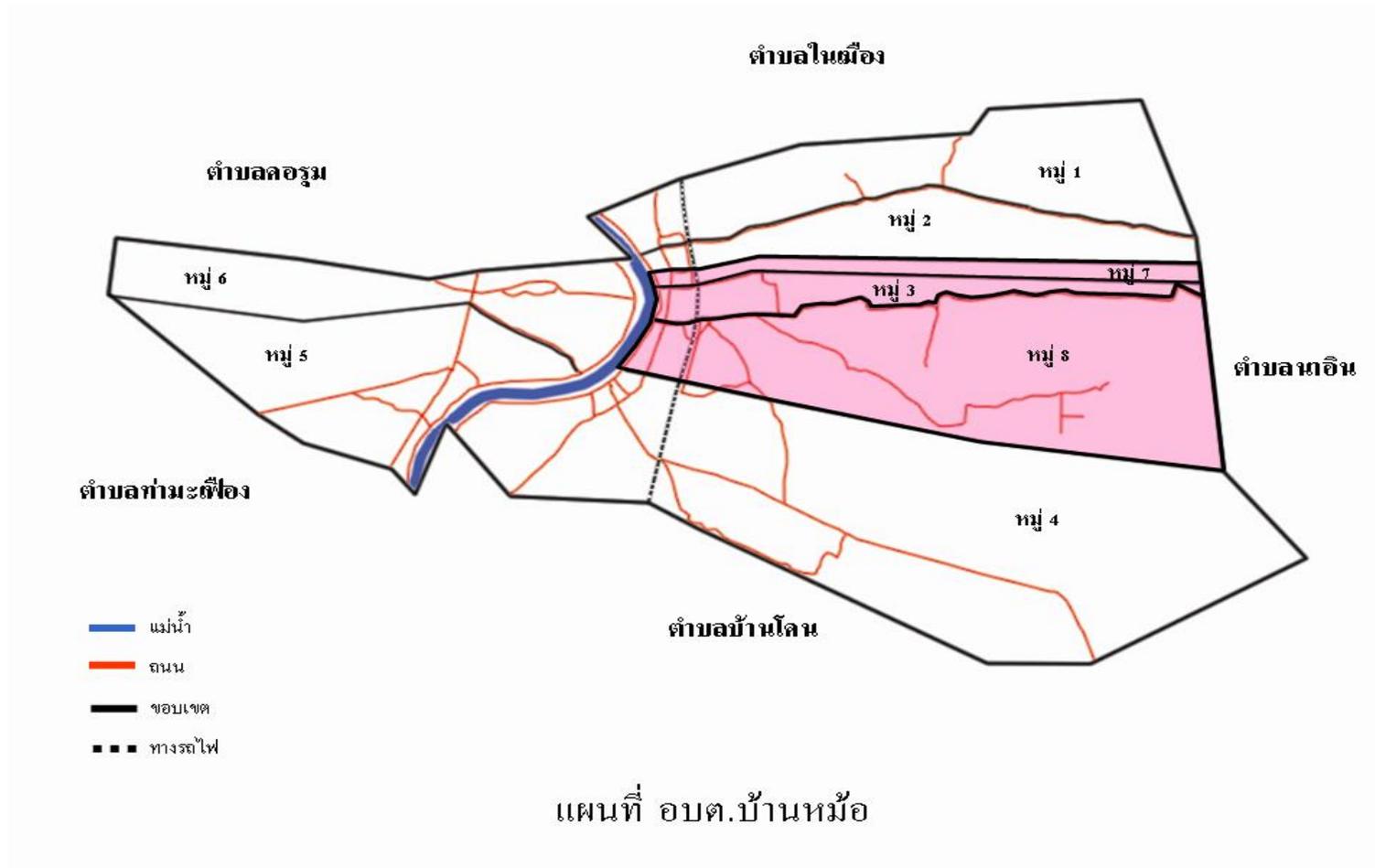
ภาพที่ 3-13 แผนที่แสดงเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยของ อบต.ในเมือง สำหรับวันศุกร์

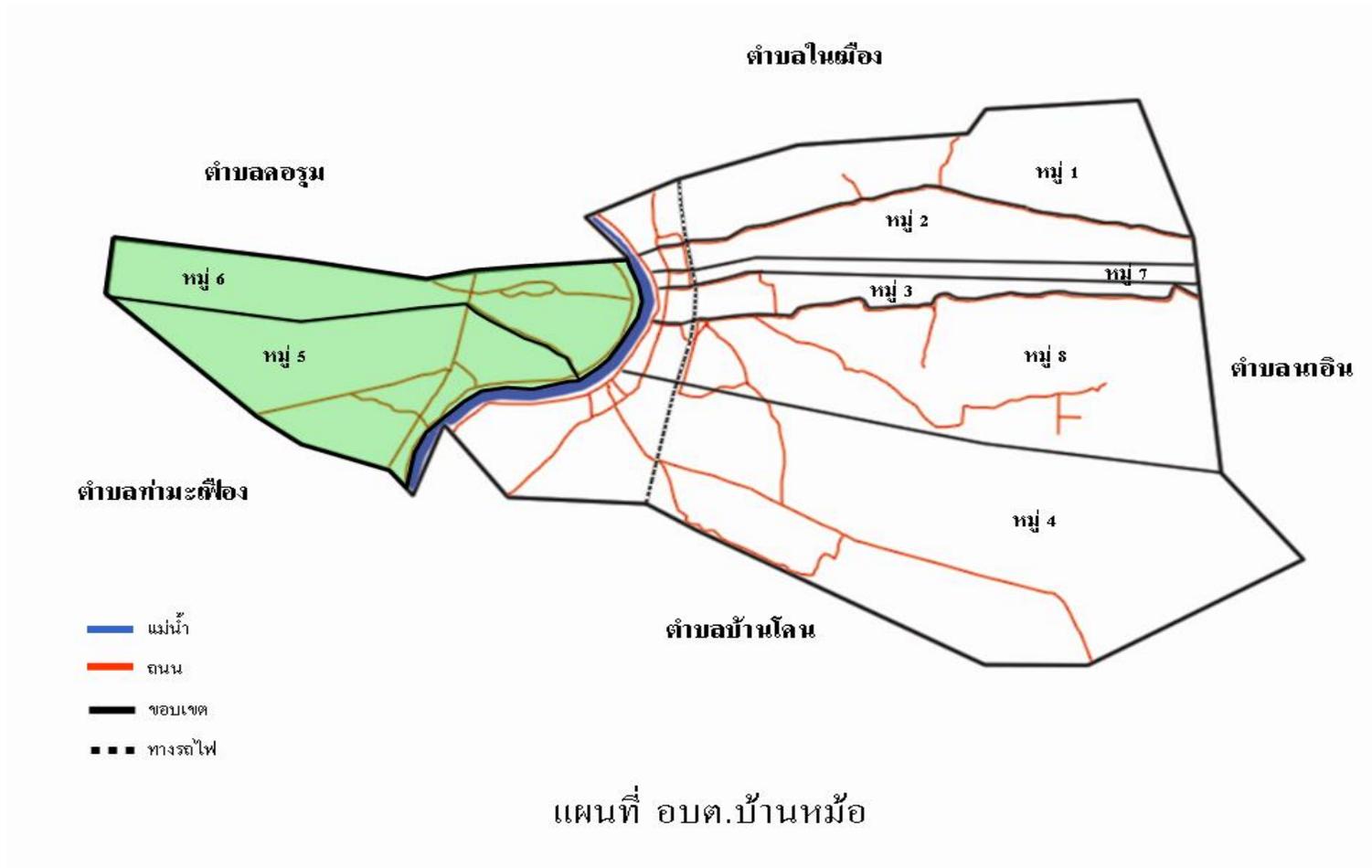
ภาพที่ 3-14 แผนที่แสดงเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยของ อบต.ในเมือง สำหรับวันเสาร์

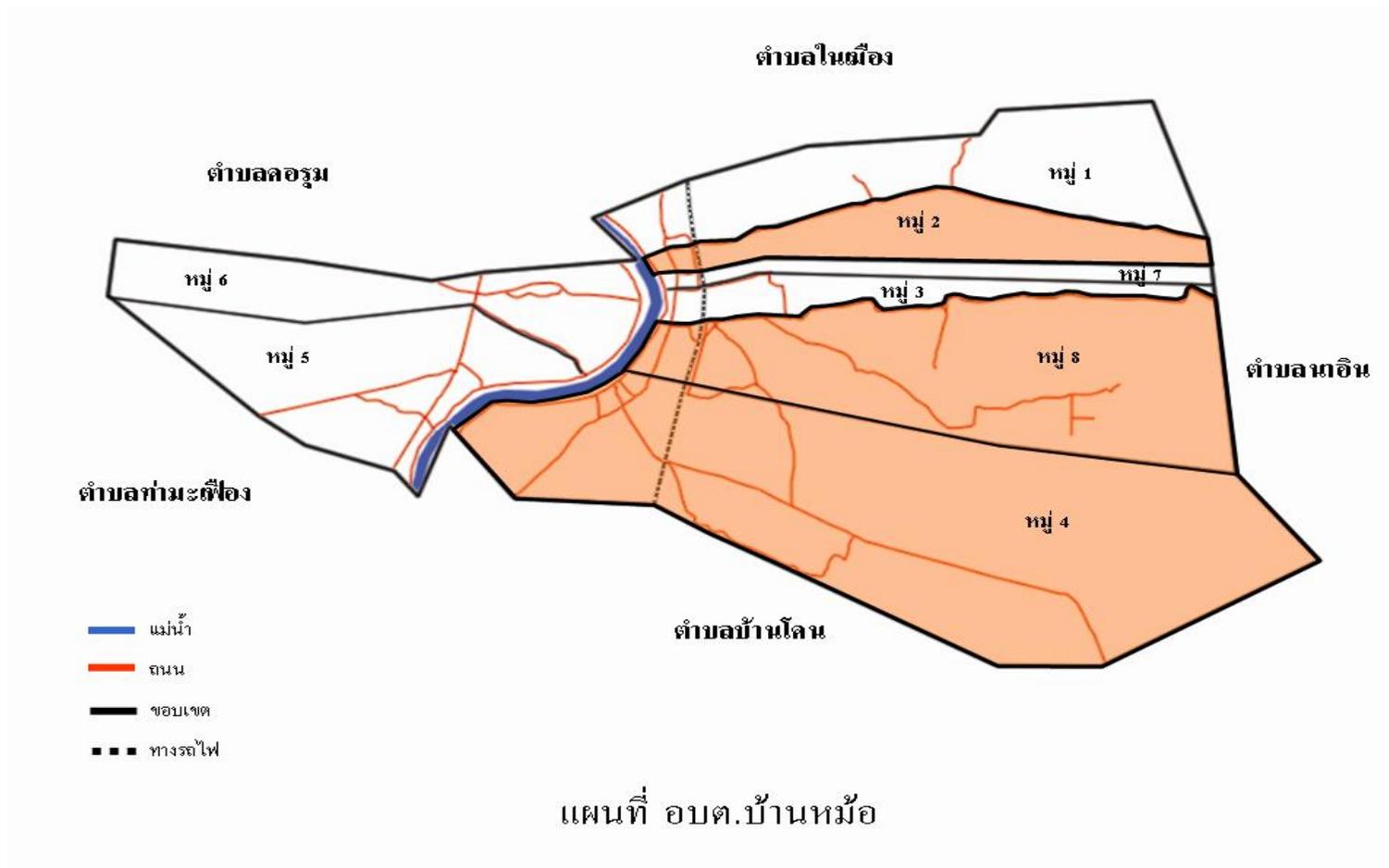
ภาพที่ 3-15 แผนที่แสดงเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยของ อบต.บ้านหม้อ สำหรับวันจันทร์

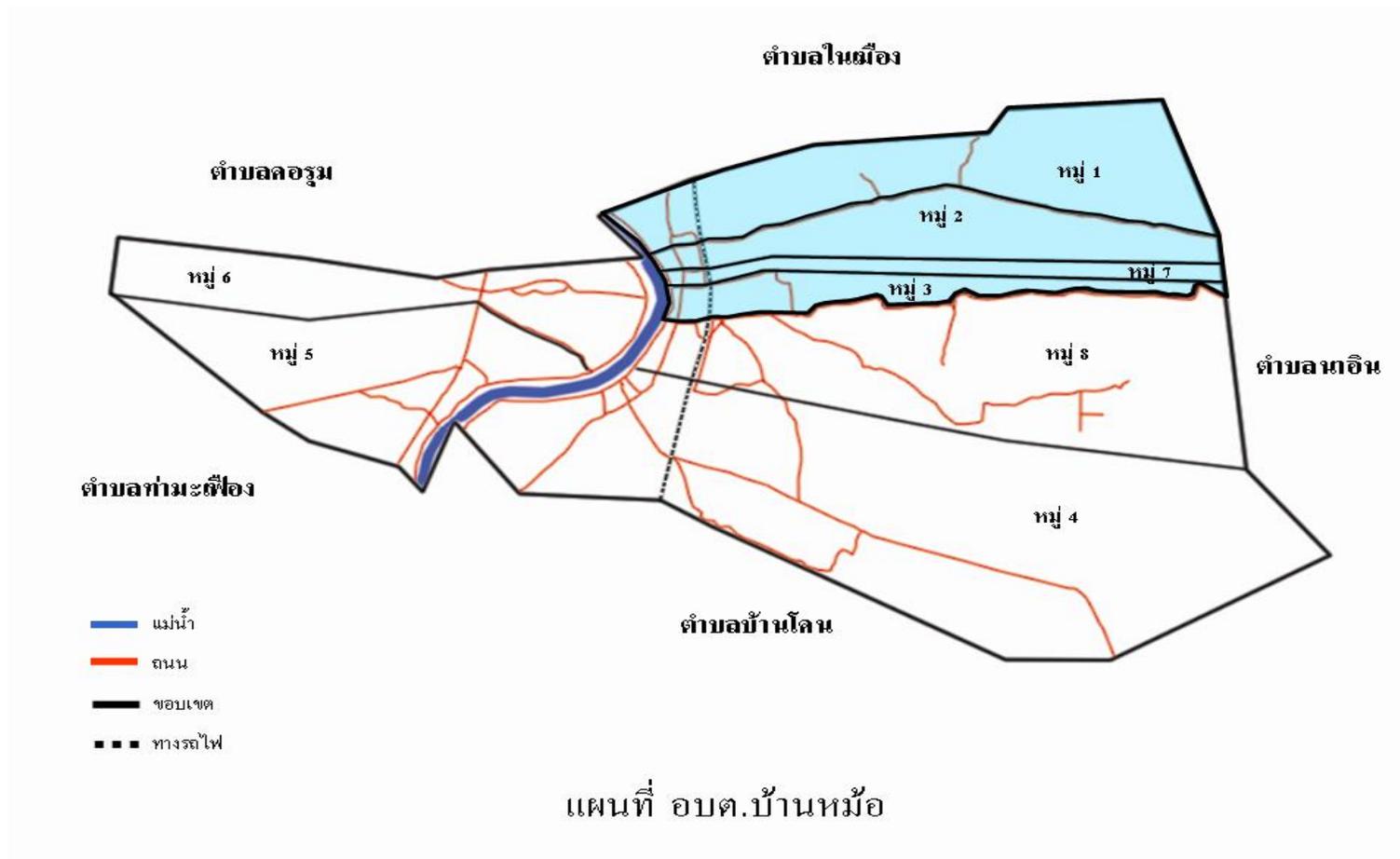
ภาพที่ 3-16 แผนที่แสดงเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยของ อบต.บ้านหม้อ สำหรับวันอังคาร

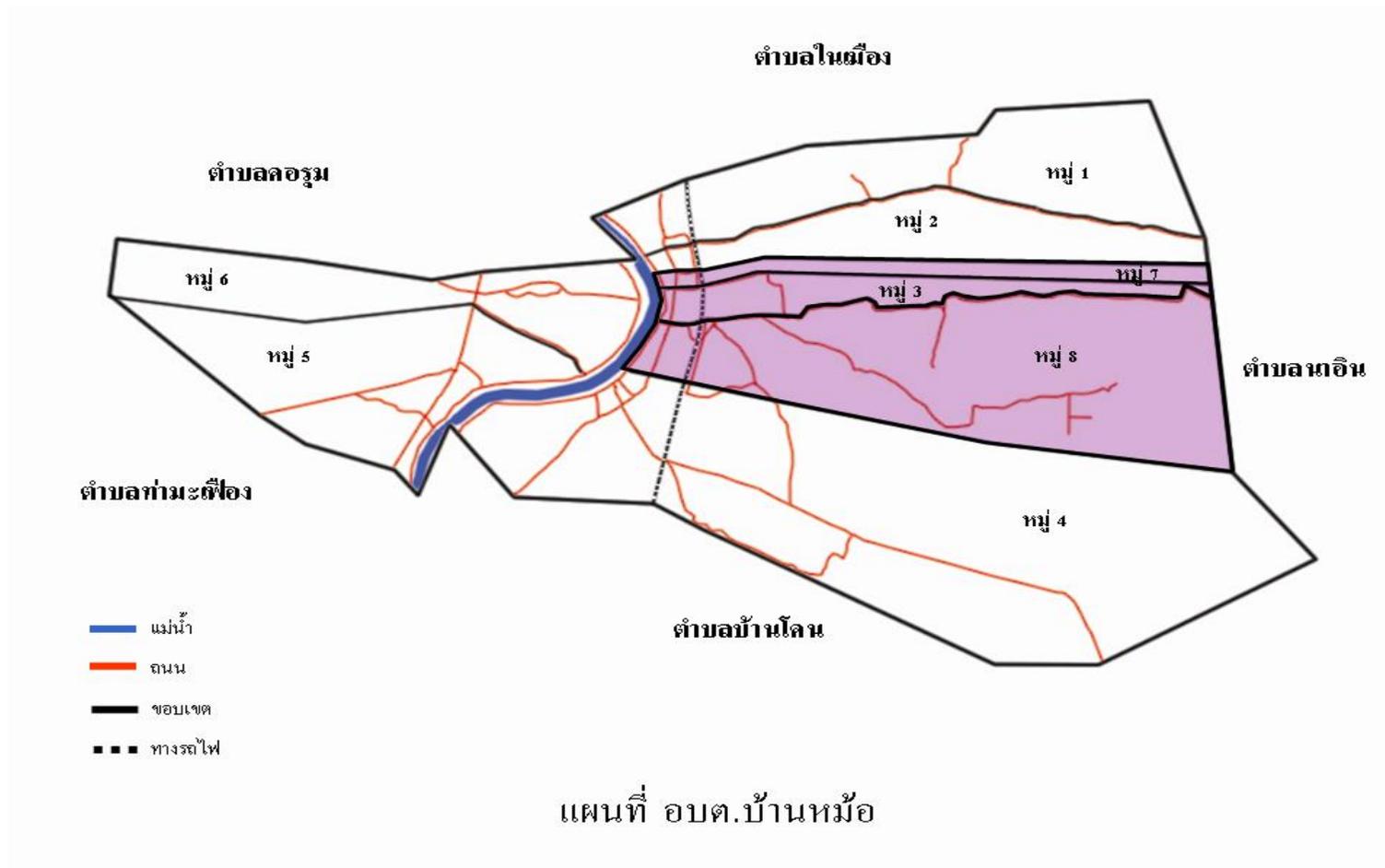
ภาพที่ 3-17 แผนที่แสดงเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยของ อบต.บ้านหม้อ สำหรับวันพุธ

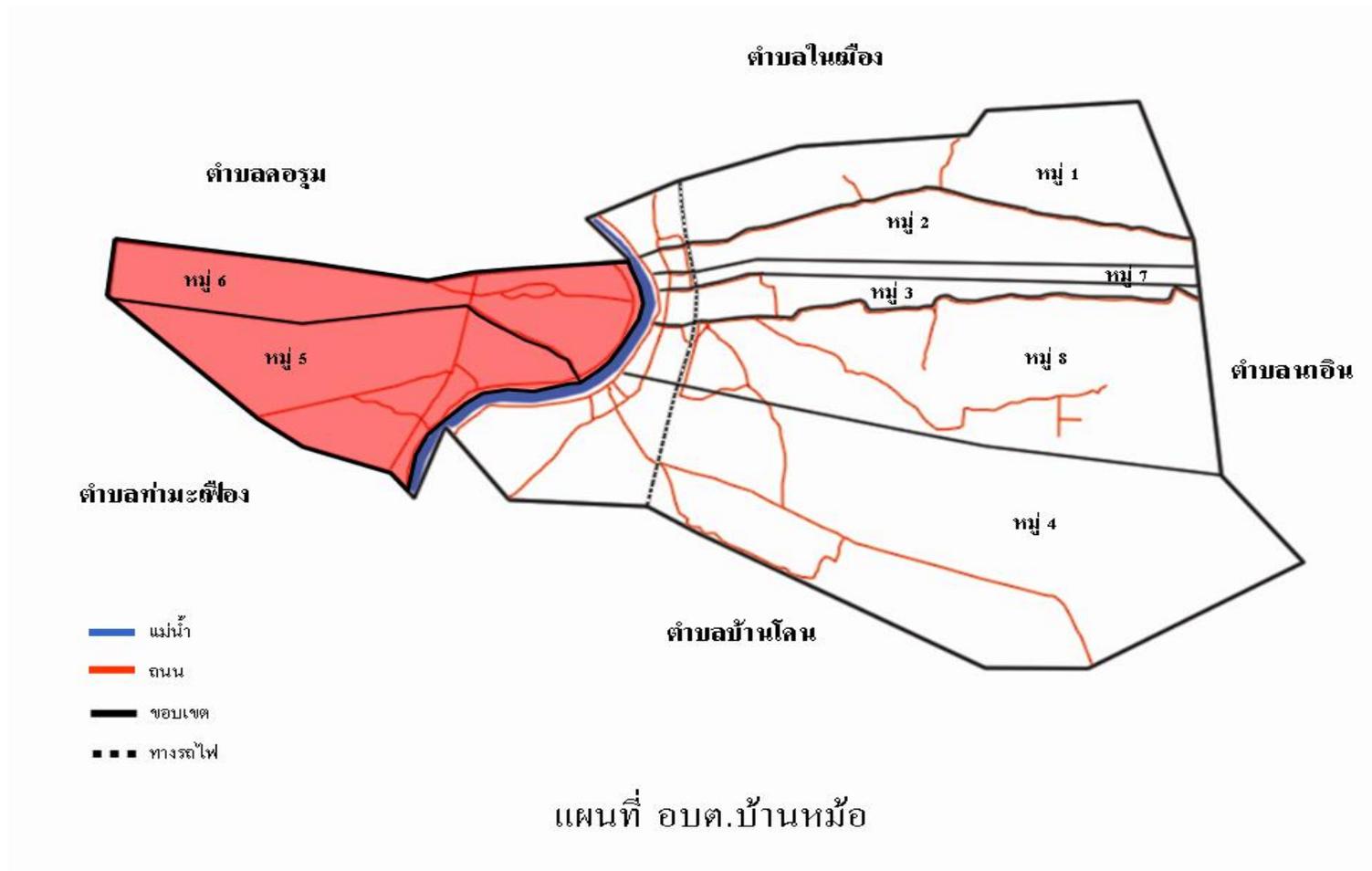
ภาพที่ 3-18 แผนที่แสดงเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยของ อบต.บ้านหม้อ สำหรับวันพฤหัสบดี

ภาพที่ 3-19 แผนที่แสดงเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยของ อบต.บ้านหม้อ สำหรับวันศุกร์

ภาพที่ 3-20 แผนที่แสดงเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยของ อบต.บ้านหม้อ สำหรับวันเสาร์

ภาพที่ 3-21 แผนที่แสดงเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยของ อบต.บ้านหม้อ สำหรับวันอาทิตย์

3.2.3 การกำจัดขยะมูลฝอย

ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลตำบลในเมือง อบต. ในเมืองพิชัย และอบต. บ้านหม้อ ใช้บริการการจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 63.41 ของจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด แต่หากพิจารณาแยกตามพื้นที่ จะพบว่า

ในเขตเทศบาลตำบลในเมืองทุกหลังคาเรือนรับบริการจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยจากทางเทศบาลทั้งหมด ในขณะที่ประชาชนในเขต อบต. ตำบลในเมืองพิชัย และอบต. บ้านหม้อ รับบริการจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยจาก อบต. ร้อยละ 31.31 และ 58.82 ตามลำดับ โดยส่วนที่ไม่ได้รับบริการการจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยจากอปท. ประชาชนเลือกกำจัดขยะมูลฝอยด้วยตนเอง เช่น การนำขยะไปทิ้งลงถังขยะในเขตอื่นที่ไม่ใช่หน้าบ้านตัวเอง การเผาหรือการฝังกลบด้วยตนเอง หรือปล่อยให้ตามบ้านเพื่อให้เกิดกระบวนการย่อยสลายเองตามธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีการนำขยะประเภทแก้ว พลาสติก กระดาษ หรือโลหะ ไปขายให้กับคนรับซื้อของเก่าหรือร้านที่เปิดบริการรับซื้อของเก่าซึ่งมีอยู่ 2 ร้าน คือ ร้านรับซื้อของเก่าวงษ์พาณิชย์ และร้านพรประเสริฐ (ภาพที่ 3-22)

ร้านวงษ์พาณิชย์

ร้านพรประเสริฐ

ภาพที่ 3-22 ร้านรับซื้อของเก่าในเขตพื้นที่ตำบลในเมืองพิชัย

3.3 ปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอย

จากการศึกษาและสังเกตการณ์สภาพปัญหาของขยะมูลฝอยภายในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 แห่ง ที่ได้มีการใช้บริการพื้นที่กำจัดขยะแหล่งเดียวกัน พบว่าเทศบาลตำบลในเมืองพิชัยมีการจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยได้อย่างเหมาะสม โดยไม่มีขยะมูลฝอยตกค้างหรือกระจัดกระจายภายนอกภาชนะที่รองรับขยะมูลฝอย ถึงรองรับขยะมูลฝอยมีปริมาณที่เหมาะสมและมีสภาพดี ไม่ชำรุดสามารถป้องกันสัตว์หรือแมลงได้ แม้ว่าปริมาณของขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลในเมืองพิชัยจะมีปริมาณสูงทุกวัน แต่พนักงานเก็บขนขยะมูลฝอยจะมีการเก็บรวบรวมและขนไปกำจัดที่พื้นที่ทิ้งขยะทุกวันโดยไม่วันหยุด ด้วยระบบการจัดการปัญหาด้านขยะมูลฝอยที่ดีทำให้ประชาชนในพื้นที่มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอย

ในขณะที่ อบต.บ้านหม้อ พบปัญหาดังรองรับขยะมูลฝอยบางส่วนมีสภาพที่ชำรุด (ภาพที่ 3-23) ทำให้ประสิทธิภาพในการรองรับขยะมูลฝอยและการป้องกันสัตว์จากการคุ้ยเขี่ยลดน้อยลง เช่นเดียวกับในเขตพื้นที่ อบต.ในเมืองพิชัย ซึ่งประสบกับปัญหาปริมาณถึงรองรับขยะไม่เพียงพอและมีสภาพชำรุด (ภาพที่ 3-24) จึงส่งผลให้มีขยะมูลฝอยล้นออกมากกระจัดกระจายอยู่บริเวณนอกถังรองรับขยะมูลฝอย ทำให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่น่าดู นอกจากนี้การเก็บรวบรวมและขนขยะมูลฝอยไปทิ้งในบริเวณสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยไม่ได้ดำเนินการทุกวัน โดยหยุดปฏิบัติงานทุกวันเสาร์จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีขยะมูลฝอยตกค้าง จากสภาพปัญหาดังกล่าวประชาชนในพื้นที่จึงเสนอแนะให้ อบต.ในเมืองพิชัย รับผิดชอบการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาด้านขยะมูลฝอยต่อไป

ภาพที่ 3-23 ปัญหาดังรองรับขยะมูลฝอยที่ชำรุด

ภาพที่ 3-24 ปัญหาขยะมูลฝอยล้นออกจากถังรองรับขยะ